

Hälso- och sjukvårdsnämndens protokoll

Sammanträdesdatum: 2023-03-08

Tid: 13:00 – 15:00

Plats: Styrelserummet, Regionhuset/Teams

§§ 11-20

Beslutande

Johannes Sundelin (S), ordf.

Ritva Angeria (C), ersättare

Ia Uvberg (S)

Görgen Åberg (S)

Maud Lundbäck (S)

Lennart Åström (S)

Maria Holmquist (V)

Marie Gustafsson (V)

Veronica Wahlström (M)

Henrik Wikström (M), ersättare

Lena Angeria Johansson (SJVP),
ersättare

Margareta Törelid Haapaniemi
(KD)

Per Ågren (SD), ersättare

Övriga närvarande

Pia Näsvall, hälso- och sjukvårdsdirektör

Anneli Granberg, programansvarig Nära vård

Linda Frohm (M), oppositionsråd

Håkan Kero (KD), oppositionsråd

Marianne Sandström (SD), oppositionsråd

Camilla Friberg (S), majoritetsråd (§§ 19-20)

Sekreterare

Emil Eriksson

Digitalt justerat

Digitalt justerat

Johannes Sundelin, ordförande

Margareta Törelid Haapaniemi,
justerare

Innehållsförteckning

Sammanträdet öppnas	3
Upprop/fastställande av närvarorätt	4
Val av protokolljusterare	5
Fastställande av slutlig föredragningslista	6
Hälsa- och sjukvårdsdirektörens rapport	7
Meddelanden till hälsa- och sjukvårdsnämnden	8
Delegationsbeslut anmälda till hälsa- och sjukvårdsnämnden 2023-03-08	9
Återrapportering från hälsa- och sjukvårdsnämndens temasammanträde 2023-03-08	10
Hälsosamtal	11
PRECISE, innovativ precisionshälsa	16

§ 11

Sammanträdet öppnas

Hälsa- och sjukvårdsnämndens ordförande Johannes Sundelin (S) förklarar sammanträdet öppnat kl. 13.00 den 8 mars 2023. Sammanträdet genomförs i Styrelserummet, Regionhuset i Luleå/Teams

§ 12

Upprop/fastställande av närvarorätt

Upprop och presentation av deltagare genomförs, se protokollets framsida.

§ 13

Val av protokolljusterare

Hälsa- och sjukvårdsnämndens beslut

Hälsa- och sjukvårdsnämnden beslutar utser ledamoten Margareta Törelid Haapaniemi (KD) att jämte ordföranden justera protokollet.

Justering sker digitalt.

§ 14

Fastställande av slutlig föredragningslista

Hälsa- och sjukvårdsnämndens beslut

Hälsa- och sjukvårdsnämnden beslutar fastställa föredragningslistan.

§ 15

Hälsa- och sjukvårdsdirektörens rapport

Dnr HSN 00038-2023

Hälsa- och sjukvårdsnämndens beslut

Hälsa- och sjukvårdsnämnden beslutar att lägga informationen till handlingarna.

Ärendet

Hälsa- och sjukvårdsdirektörens rapport enligt bilaga

Bilaga:

Hälsa- och sjukvårdsdirektörens rapport 2023-03-08

Patientsäkerhetsberättelse Region Norrbotten 2022

§ 16

Meddelanden till hälsa- och sjukvårdsnämnden

Dnr HSN 00011-2023

Hälsa- och sjukvårdsnämndens beslut

Hälsa- och sjukvårdsnämnden beslutar lägga informationen till handlingarna.

Beslutsunderlag

Protokoll Styrgrupp nära vård östra Norrbotten 2023-02-17

Ärendet

Följande meddelanden redovisas:

Avsändare

Styrgrupp nära vård östra Norrbotten

Ämne

Protokoll 2023-02-17

§ 17

**Delegationsbeslut anmälda till hälsa-
och sjukvårdsnämnden 2023-03-08**

Dnr HSN 00019-2023

Hälsa- och sjukvårdsnämndens beslut

Hälsa- och sjukvårdsnämnden beslutar lägga informationen till handlingarna.

Ärendet

Inga delegationsbeslut anmälda till hälsa- och sjukvårdsnämnden 2023-03-08

§ 18

Återrapportering från hälso- och sjukvårdsnämndens temasammanträde 2023-03-08

Dnr HSN 00027-2023

Hälso- och sjukvårdsnämndens beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden lägger informationen till handlingarna.

Ärendet

Ordföranden informerar om hälso- och sjukvårdsnämndens temasammanträde 2023-03-08 som bestod av följande:

- Tandvård
- Beställning primärvård

§ 19

Hälsosamtal

Dnr HSN 00037-2023

Hälsa- och sjukvårdsnämndens beslut

Hälsa- och sjukvårdsnämnden har tagit del av informationen och beslutar att lägga ärendet till handlingarna.

Yttrande till beslutsförslaget

För att nå regionens mål om god, jämlik och jämställd hälsa i befolkningen är det angeläget att medborgarna erbjuds förebyggande stöd och får hjälp att stärka sin hälsa och sitt välbefinnande. Systematiskt sjukdomsförebyggande och hälsofrämjande arbete i patientmötet är tillsammans med hälsosamtal viktiga verktyg för att förhindra eller fördröja insjuknande, förbättra effekten av medicinsk behandling och minska risken för återinsjuknande och komplikationer.

Sammanfattning

En stor utmaning för norrbottningarna och därmed hälso- och sjukvården är ohälsosamma levnadsvanor. Övervikt och fetma ökar i alla åldrar och alltför många rör sig för lite. Insjuknandet och dödligheten i hjärt- och kärlsjukdom är högre i Norrbotten jämfört med riket. Därför erbjuder hälsocentralerna i Norrbotten årligen den som fyller jämnt (40, 50 och 60 år) möjlighet att delta i Norrbottens hälsosamtal.

Ärendet

Bakgrund

I begreppet levnadsvanor ingår fysisk aktivitet och stillasittande, tobaksbruk, alkohol och matvanor. De vanligaste sjukdomarna som hjärtinfarkt, stroke, diabetes typ 2 och många cancersjukdomar utvecklas under många år, ofta utan att ge besvär i början. Sjukdomarna påverkas ofta av våra levnadsvanor och levnadsförhållanden. Det innebär att individen själv kan påverka och kraftigt minska risken för sjukdom genom en hälsosam livsstil. Viktigt är också att den som redan är sjuk kan göra stora hälsovinster och minska risken för återinsjuknande med förbättrade levnadsvanor. Hälsosamma levnadsvanor kan förebygga hela 80 procent av alla hjärtinfarkter och stroke, minst 30 procent av all cancer samt till stor del fördröja utvecklingen av eller förebygga typ 2-diabetes.

Riskabelt låg konsumtion av frukt och grönsaker, framför allt bland män, pekas ut som en av de största utmaningarna bland levnadsvanorna för norr-

bottningen, och därmed i sin tur hälso- och sjukvården. Övervikt och fetma ökar i alla åldrar och alltför många rör sig för lite. Insjuknandet och dödligheten i hjärt- och kärlsjukdom är högre i Norrbotten jämfört med riket. Därför erbjuder hälsocentralerna i Norrbotten årligen den som fyller jämnt (40, 50 och 60 år) möjlighet att delta i Norrbottens hälsosamtal.

Region Västerbotten har under många år erbjudit befolkningen hälsosamtal och hälsoundersökningar med goda resultat. År 2012 beslutade dåvarande landstingsfullmäktige att alla norrbottningar i åldersgrupperna 30, 40, 50 och 60 år ska erbjudas ett riktat hälsosamtal huvudsakligen i syfte att minska insjuknande i hjärt- och kärlsjukdom. År 2013 erbjöds alla 30-åringar ett hälsosamtal och år 2014 även 40-, 50- och 60-åringar.

År 2020 beslutades att genomföra en översyn av primärvårdens arbete med hälsosamtal. Av översynen framkom att primärvården inte klarade att leverera hela uppdraget varför regionfullmäktige beslutade år 2020 att uppdraget ska minskas med en åldersgrupp. Beslutet blev att inte längre erbjuda 30-åringar hälsosamtal eftersom personer i denna åldersgrupp i större utsträckning valde att avstå från erbjudandet.

Hälsosamtals syfte och innehåll

Norrbottens hälsosamtal följer en svensk modell för riktade hälsosamtal som är ett systematiskt och strukturerat sätt att främst uppmärksamma frisk- och riskfaktorer för hjärt-kärlsjukdom (och diabetes) inom primärvården.

Interventionen syftar till att:

- Stödja individen att göra hälsosamma val och bibehålla god hälsa
- Öka individens kunskap om samband mellan levnadsvanor och hälso-
problem
- Finna och ge särskilt stöd till de som har hög risk att utveckla livsstils-
relaterad ohälsa
- Öka antalet norrbottningar med goda levnadsvanor

Inför samtalet fyller deltagaren i en digital enkät med frågor om levnadsvanor, levnadsförhållanden och bakgrund samt frågor om sexuell hälsa. Under besöket ställs även frågor om hot och våld. Laboratorieprover tas i syfte att undersöka de viktigaste kardiovaskulära riskfaktorerna.

Under samtalet tillämpas en personcentrerad samtalsmetodik och ett strukturerat arbetssätt, till exempel motiverande samtal samt ett visuellt pedagogiskt hjälpmedel. En personlig hälsoprofil utarbetas tillsammans med deltagaren. Data från hälsosamtalen registreras och sparas efter samtycke från deltagarna vilket ger regionen ytterligare kunskap om hälsoutvecklingen i länet. Norrbottens hälsosamtal ingår som uppdrag i Vårdval primärvård och genomförs

vanligtvis vid ett fysiskt besök men de flesta hälsocentraler kan också erbjuda digitala hälsosamtal.

Patientavgift tas ut som ett ordinarie besök. Hälsocentralen får ersättning för patientavgiften och 1200 kr per utfört samtal.

Inbjudna och genomförda hälsosamtal år 2022

Förutsättningarna för att genomföra de riktade hälsosamtalen varierar mellan de olika hälsocentralerna. Totalt har 1420 hälsosamtal genomförts under 2022 vilket motsvarar 16 procent av årets målgrupper. Resultatet under tidigare år var 13 procent år 2021, 16 procent år 2020, 20 procent år 2019 och 12 procent år 2018.

Några hälsocentraler har nått målet om minst 30 procent genomförda hälsosamtal; Arjeplogs hälsocentral (63 %), Norrskenets hälsocentral (55 %), Pajala hälsocentral (53 %), Övertorneå hälsocentral (50 %), Cederkliniken (46 %), Hälsocentralen Hermelinen (44 %) och Vårdcentralen Norra hamn (43 %). Nio hälsocentraler har inte alls genomfört riktade hälsosamtal under 2022.

Antalet personer i de tre åldersgrupperna var i år totalt 8955 personer, varav 4338 kvinnor och 4617 män. Av dessa har totalt 29 procent fått en inbjudan varav drygt hälften har varit på ett hälsosamtal. Inga större skillnader ses i andel inbjudna kvinnor respektive män. Hälsocentralerna tenderar till att inbjuda något fler 60-åringar till hälsosamtal.

HC med högst andel genomförda hälsosamtal

Hc	Antal urval	Genomförda i antal och %
Arjeplog	97	61 (63 %)
Norrskenet Hc	267	147 (55 %)
Pajala	173	91 (53 %)
Övertorneå	127	64 (50 %)
Cederkliniken	407	189 (46 %)
Hermelinen	270	119 (44 %)
Norra hamn	417	178 (43 %)

Regionen har skyldighet att erbjuda råd och stöd

Personer med ohälsosamma levnadsvanor har enligt patientlagen rätt att få information om sitt hälsotillstånd och de metoder som finns för att förebygga och behandla ohälsosamma levnadsvanor, sjukdom eller skada. Personer där en eller flera ohälsosamma levnadsvanor har identifierats bör därför erbjudas råd och stöd för att förändra sina vanor.

Oavsett om personer med ohälsosamma levnadsvanor identifieras via Norrbottens hälsosamtal eller annan vårdkontakt är det viktigt att regionen erbjuder uppföljande stöd. All hälso- och sjukvårdspersonal med självständig patientkontakt behöver ha kompetens att uppmärksamma ohälsosamma levnadsvanor, ta upp frågan med patienten på ett respektfullt sätt och bedöma om patientens levnadsvana är ohälsosam. Vid behov ska personen erbjudas utökat stöd genom rådgivande eller kvalificerat rådgivande samtal vid återbesök. Det är viktigt att åtgärderna också följs upp för att upprätthålla motivation hos patienten samt för att utvärdera om åtgärden haft effekt.

Pågående och planerade insatser

I början av 2023 har regionen utbildat ytterligare 22 utförare av hälsosamtal. Deltagarna kom från hela länet och flertalet var till professionen sjuksköterska, distriktsköterska, barnmorska och fysioterapeut. Intresset från redan utbildade utförare av hälsosamtal har ökat de senaste månaderna. Fler än tidigare meddelar att de ska återuppta arbetet med hälsosamtal, vilket troligen är en effekt av att arbetsbelastningen minskat något efter pandemin.

Norrbotten har fortfarande stora utmaningar vad avser hälsan i befolkningen samtidigt som det råder stor resursbrist inom hälso- och sjukvården. För att se över möjligheten till att avlasta hälso- och sjukvårdspersonal och stärka det hälsofrämjande och förebyggande arbetet, har regiondirektören i februari 2023 gett enheten för vårdstöd i uppdrag att utreda förutsättningarna för att nyttja andra yrkeskategorier i verksamheterna, i första hand hälsovägledare.

Jämställdhetsperspektiv

Hälsoförebyggande insatser är angeläget oberoende av kön för att förhindra eller fördröja insjuknande, förbättra effekten av medicinsk behandling och minska risken för återinsjuknande och komplikationer.

Barnrättsperspektiv

Barn som växer upp med föräldrar som har en hälsosam livsstil har mindre risk för att utveckla ohälsosamma vanor och därmed minskad risk för sjukdom.

Protokollsutdrag skickas till:

Hälso- och sjukvårdsdirektör
Divisionschef Nära

Divisionschef Psykiatri

§ 20

PRECISE, innovativ precisionshälsa

Dnr HSN 00039-2023

Hälso- och sjukvårdsnämndens beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar lägga informationen till handlingarna.

Ärendet

Representant från Luleå tekniska universitet informerar om Precise – Innovativ precisionshälsa.

Bakgrund

Precisionshälsa handlar om att möjliggöra ett attraktivt och hållbart samhälle som främjar god hälsa genom hela livsspannet. Tillvägagångssättet kan sammanfattas som att öka träffsäkerheten för att kunna göra rätt insats vid rätt tidpunkt. Framtidsområdet PRECISE är en satsning på banbrytande forskning inom hållbar precisionshälsa.

PRECISE är utsett till framtidsområde vid Luleå tekniska universitet, och är en strategisk satsning för banbrytande forskning i samverkan mellan universitetet och olika samhällsaktörer. Framtidsområdet PRECISE är en tvärdisciplinär miljö där en rad olika forskningsämnen samverkar. Forskningen kommer beröra precisionshälsa på molekyl-, individ- och samhällsnivå.

Området precisionshälsa är ett nytt innovativt område som fått stort genomslag hos både svenska och internationella myndigheter och forskningsfinansiärer. Det täcker in flera av FN:s globala hållbarhetsmål, bland annat för god hälsa och välbefinnande samt hållbara städer och samhällen.

Genom starka partnerskap med externa intressenter kommer PRECISE bidra till att positionera Luleå tekniska universitet som en ledande aktör i att utveckla det nya attraktiva hälsosamma samhället.

Exempel på olika tvärvetenskapliga forskningsinriktningar inom PRECISE:

- Tidig och träffsäker upptäckt av sjukdomar och riskfaktorer för ohälsa.
- Individanpassade åtgärder för monitorering och rehabilitering.
- Attraktiva, inkluderande och hälsofrämjande miljöer.